

Kitschensberg

De mooiste speeltuin van Nederland ligt in Roermond en heet Kitschensberg. Met 80 eurocent is entree prijs nog goedkoop. Met veel spannende speelwerktuigen in een groot, met hekken afgesloten, bos. Een restaurant, dat als voorbeeld kan gelden voor Nederland, met alleen het meest noodzakelijke. Wat water, koffie, limonade en simpele water ijsjes. Geen overdreven commercieel gedoe, een verademing!

Met mijn kleinkinderen Cecile en Adam ben ik er enkele dagen vanaf de opening tot de sluiting. Zij konden er geen genoeg van krijgen terwijl ik soms bekenden zag die als oppas opa en oma aan de slag waren. Opvallend was ook het grote aantal hoofdhoek moedertjes die onderling een vreemd taaltje brabbelden en ondertussen hun kinderen in een sappig Limburgse dialect in toom houden. Ongelofelijk, zij waren er ook vroeg bij en presteerden het om bijna zeven uur onafgebroken met elkaar te praten zonder van plaats te veranderen. Die moslimse zullen wel over de Koran praten, dacht ik.

Vanuit de centrale plek op een heuvel in de speeltuin hield ik mijn kleinkinderen in de gaten. Meestal waren zij samen maar met een eigen wil.

Dan plotseling boterde het niet en ging , de een ging links, de ander rechts.

Duidelijk was het dat Cecile haar zin niet kreeg en Adam zijn kont tegen de krib gooide.

Omdat het zo heet was lagen wij rond de middag op een grasveld bij de doolhof en probeerden een siësta te houden.

Cecile doolde nog rond, die kon de uitweg niet vinden.

Om de rust er in te krijgen vertel ik de kleine man over Kitschenberg.

'Adam, weet je.

Het had weinig gescheeld of hier had ik, vier jaar na de tweede oorlog, mijn leven verloren'. 'Kijk, op deze plek werd in 1944 door Russische vrouwen, onder dwang van Duitse soldaten met geweer in aanslag, een lange en diepe tankval gegraven.

Daarmee wilden ze de opmars van de geallieerden voorkomen.

Omdat het werk niet snel genoeg vorderde moesten alle mannen van Roermond meehelpen met eigen meegebrachte scheppen.

Weet je, er werd met de hand gegraven, machines waren er niet.

Natuurlijk wilden die mannen de vijand niet helpen en kwamen zij niet opdagen.

Zij verscholen zich, onderduiken noemde zij dat toen.
 Dat had weer tot gevolg dat de gevreesde Duitse SS, een soort politie, huis voor huis onderzocht. Dat werd een razzia genoemd. Veel mannen werden opgepakt.
 Een wrede Duitse commandant, hij heette Matias, heeft toen 13 mannen uit de stad vlakbij in dit bos doodgeschoten.
 Daar staat nu een gedenkteken en elk jaar wordt er een herdenkingdienst gehouden.
 'Opa, hoe kan je dan nog leven', vraagt Adam. "Met een ijsje gaan wij in de schaduw van een grote eik zitten en daar vertel ik verder over mijn 'bijna dood ervaring'.

Op een warme zomerdag in 1949 waren wij, ons vriendje Sjra en AppieJan, zo werden wij als tweeling genoemd omdat de mensen ons niet uit elkaar konden houden, hier op Kitschenberg. Er was toen geen speeltuin. Alleen een breed bos met een hoge heuvel. Van ons huis konden wij dat bos als een zwarte streep aan de horizon zien liggen. Heel geheimzinnig en wij kenden het bos van de spelletjes met de Welpen. Onder leiding van een Akela en Babaloe moesten wij ons bekwamen in van alles. Over de natuur, koken, schoonmaken, kleren vouwen, wassen, kompas, kaart lezen, knopen leggen, zingen, catechismus van de aalmoezenier, ga zo maar door.

Broer Jan als welp,
 gids met 2 strepen

Steeds moest je een proef afleggen.
 Daar kreeg je een insigne voor.
 Hoe meer insignes op je groene trui, des te meer aanzien in de troep.
 Dan werd je gids twee en later gids een van je nest.
 Van dat groepje welpen was je dan de leider.
 Jong geleerd oud gedaan, Adam
 Het was niet altijd leuk hoor.

Op Kitschenberg hebben wij zelfs een keer in het stikdonkere alleen moeten spoorzoeken. Man dat was pas angstig maar wel spannend.
 'Lekker', zegt van Adam van het ijsje lekkend.
 Zijn gezicht glimt oranje van het gesmolten ijs, onhandig veeg ik hem wat schoon.
 Zijn blauwe ogen kijken me aan.
 'En toen', opa

'ApieJan', riep Sjra, hij was immers al leidergids met twee strepen op zijn arm!
 'Hier gaan wij een grot graven. Kom op!'
 In de steile wand van de tankval groeven wij met een gevonden verroeste kolenschep eerst een klein holletje. Onverdroten groeven wij ons met de handen en om de beurt met de schop steeds dieper de berg in.
 Wij hadden onze bloes uitgetrokken en nog liep het zweet in stralen van ons af.
 Zo druk waren wij bezig, zo warm was het.
 Eerst werd er een ingang gegraven en daarachter een diep, breed hol!
 'Wij gaan takken zoeken om te stutten en de grot mooi maken', riep Sjra.
 'Appie, onderblijven dan zullen wij van boven af takken aangeven'.
 Plof.
 Meer kan ik me niet herinneren.
 Een streep licht, een lange gang met fel licht wit, muziek.
 Later vertelde mijn vriendje dat de gehele berg was ingestort en dat ik onder het zand bedolven was. In paniek hebben zij geprobeerd mij uit te graven.
 'Het is te diep, het lukt niet,' schreeuwde Sjra, 'Jan, ik ga hulp halen.'
 Hij rende naar de boerderij die nu bij de ingang van de Speeltuin ligt.
 'Ja, dat klopt Adam, dat is daar waar je moet betalen.
 Dat kleine huisje staat nog steeds bij de rand van het bos, daar gebeurde het.
 'Menke, wakker worden 'hoorde ik.

Met ogen open, voeten in een zinken emmer, koud water.
Klapjes om de oren, zand in de mond, spugen.
Een boerin met blauwe schort.
Dat is het enige wat in mijn geheugen staat gegrift.
Veel aanlenglimonade moest ik drinken.
Verder weet ik niets meer.
Wij zijn trouwens gewoon naar huis gelopen.
Zo erg was het ook weer niet, zei Jan later.
Op mijn vraag. 'Hoe lang heb ik onder het zand gelegen', kan hij nog steeds geen antwoord geven.
' Adam, dat moet toch een hele tijd geweest zijn want de plek van het ongeluk en de boerderij ligt zeker 300 meter uit elkaar.
Sjra kon heel hard rennen en de boer waarschijnlijk ook.
De boer heeft mij uitgegraven -en bewusteloos naar de boerderij gedragen.
Daar moet toch heel wat tijd overheen gegaan zijn, denk ik.
Wat zouden zij gedaan hebben om wij weer wakker te maken?
Of zou de redding een wonder geweest zijn?
Toen wij door de korenvelden naar huis liepen knikten toch wel mijn knieën.
Het was een warme dag, de leeuweriken zongen onzichtbaar in de bezwangerde lucht.
Het zand schuurde in mijn houten sandalen en nog steeds spuugde ik zand.
Geef niks zegt Srja, zand schuurt de maag, dat is goed.
Tussen het karrenspoor vlogen vette zoemende strontvliegen van de paardenhopen.
Waar nu de huizen van de woonwijk de Kemp staan waren alleen akkers.
Onafgebroken aardappelen, koolraap, krotten -en uitgestrekte korenvelden.
Het was een hele eind lopen tot bij het kruispunt met een armoedig houten kruisbeeld.
Dan waren wij bijna thuis.
Bij de boerenbondschoor met grote weegschaal begon een boomgaard.
De poort gebruikten wij als goal bij het voetballen
Bij de boomgaard zwermden merels op.
Dus het moet in Juli, de kersentijd geweest zijn.
De boer Hilkens, die ook kolenboer was, had blikken in zijn kersenvormen gehangen.
Met een touw rammelde hij de vliegende dieven weg.
Zo zie je Adam, dat je wat geluk in je leven moet hebben.
Je kunt wel stellen dat ik een goede beschermengel Gabriel had -en nóg steeds heb.
Het was geheid de bedoeling dat ik op die bewuste dag,
het was juli 1949 op Kitschensberg, in leven moest blijven'.
Adam antwoordde niet.
Het manneke was in slaap gevallen.

Ajb 07.2005